

Ensliges livserfaringer - en utfordring til kirken

Dette er tema for en konferanse i Stavanger i september - en konferanse der ledere innen kirke og organisasjoner inviteres til å få del i materialet fra et prosjekt ved Institutt for Sjelesorg. Prosjektarbeidet har pågått i en treårsperiode. Det har innbefattet forskjellige seminarer, en spørreundersøkelse og nå til slutt en prosjektrapport som skal legges fram på konferansen som arrangeres i nært samarbeid med Diakonhjemmets høgskolesenter.

AV KAREN SIDSEL SOLBERG

«**A** leve alene blir av mange oppfattet som en mangelsykdom, som det er viktig raskest mulig å bli kureret for,» skriver Liv Finstad i forordet til den norske utgaven av ei svensk bok «Ensamliv». På norsk er tittelen «Å leve alene» og den kom ut i 1987. Hun

setter her ord på en oppfatning og en holdning som stemmer overens med erfaringer fra vårt materiale.

Bakgrunn for prosjektet

Bakgrunnen for prosjektet «Å leve enslig» er tosidig. For det første har det sin årsak i et behov som har presset seg fram nedenfra. Mange enslige kommer til Institutt for Sjelesorg - til kurs eller rekreasjonsopphold. De kommer med sin livsproblematikk og sine livserfaringer. Noen er frustrert over sin situasjon og ønsker for-

andring. Andre opplever å ha funnet sin veg og ønsker å bli møtt med forståelse. En gjennomgående opplevelse er at det finnes få steder der de kan åpne opp og bli tatt på alvor med det som de er opp-tatt av og sliter med.

Den andre bakgrunnen for prosjektet ligger i en utfordring fra det som dengang var Kirkens diakoni- og samfunnsråd i Kirkerådet. Dette rådet innså nødvendigheten av å rette fokus mot den ensliges situasjon i kirken og ba om et samarbeid med Instituttet for å arrangere en konferanse. Konferansen ble holdt i mai 1993, og ga et viktig støt til at Instituttet noen år senere besluttet å arbeide mer systematisk med denne problematikken. Konferansen avdekket et påtrengende behov for å sette den ensliges situasjon på dagsorden i kirkelig sammenheng.

Leif Gunnar Engedal og Karen Sidsel Solberg fra Institutt for Sjelesorg.

Kontekstuell teologi

Noen viktige spørsmål som har presset seg fram helt fra starten, har dreid seg om kirken holdning til det enslige liv. Hva mener kirken? Hvordan er vår teologi om det enslige liv? Hva er god sjelesorg og etisk veiledning for den enslige? Alle disse spørsmålene har vært en drivkraft i framdriften av prosjektet.

Vi har hele tiden betraktet prosjektet som et teologisk arbeid. det handler om kontekstuell teologi ut fra den erkjennelse at det bibelske budskap alltid står i sammenheng med det levde liv. Det skjer et møte med ORDET som kaster lys inn i vår virkelighet og hjelper oss å tolke den.

Kontekstuell teologi handler om å bevege seg i dette dynamiske møtet mellom to historier - menneskets historie og Guds historie, slik at vi kan

hjelpes til ny innsikt i vår virkelighet og til å gjøre den tydelig. Men den enslige har fått liten hjelp i kirkelig sammenheng til å tolke sin historie. I stedet har vår kirkes teologi snarere vært tildek-kende i sin behandling av det enslige liv. Derfor har spørsmålet presset seg fram: «Hva mener kirken egentlig? Hva slags veiledning og hva slags sjelesorg kan den gi midt i det livet vi lever?»

En viktig del av vårt arbeid har derfor dreid seg om å hente fram materiale fra ensliges egne livserfaringer - deres livskamper og sorger, tvil og tro, lengsler og muligheter. Hva er den dype smerten ved dette livet? Hva er de spesielle mulighetene?

Samtidig handler det også om å rette et kritisk søkelys mot en teologi som holder mennesket fast i usikkerhet når det gjelder sin verdi - en

teologi som ikke er tydelig i sitt frigjørende prosjekt, men som stiller seg i en maktposisjon «ovenfra».

Evangeliets møtested er alltid midt i livet der mennesker befinner seg. Der må også teologiens verksted befinne seg.

Menneskesynet

Grunnleggende viktig for hele vårt prosjekt er arbeidet med menneskesynet. En teologi om både ekteskap og enslig enslig stand handler om det kristne menneskesyn. Hva betyr det å være menneske? Hva betyr det å være et individ? Hva betyr det å leve i fellesskap? Det bibelske materialet viser stadig hvordan mennesker kalles inn i en ensomhet - til møte med seg selv og Gud. Det handler om den «essensielle» ensomhet som hører med til menneskets vesen. Det er en ensomhet som har sammenheng med løsrivelsesproses-

ser i livet, og som gir vekstmuligheter. Noe annet er den «eksistensielle ensomhet» på grunn av splittelse, som fører mennesket inn i isolasjon. Den «essensielle ensomhet» fører derimot inn i relasjon.

Vi får et bilde av mennesket både som unikt individ og som et fellesskapsvesen. Det kan være vanskelig å fastholde begge oppfatningene. De kan virke motsetningsfylte. Det dreier seg likevel ikke om motsetning, men om en dynamisk polaritet. Det betyr også at de to polene ikke kan løsrives fra hverandre, og at den ene ikke skal svekkes på bekostning av den andre. Begge poler må tas like mye på alvor som en vesensbestemmelse av mennesket.

Å leve enslig handler ut fra dette om en tydeliggjøring av verdigrunnlaget som ligger i den «essensielle ensomhet». Livet som ene-stående gir viktige bidrag til forståelse av polariteten og spenningene som skaper liv i et fellesskap. Vi trenger en ny bevissthet om hva det betyr å leve i relasjon, og hvordan den enkeltes erfaringer og ressurser kan være med å fordype og berike fellesskapet. ●